

Citační norma VŠKK

Odevzdává-li student jakoukoliv písemnou práci, rozumí se samo sebou, že jde o jeho vlastní text, v němž je u každé citace a parafráze zřetelně uveden zdroj. V opačném případě se jedná o **plagiát**. Plagiátorství představuje jeden z nejvážnějších prohřešků proti akademické etice a na VŠKK se v žádném rozsahu netoleruje.

Citační norma VŠKK modifikuje pro účely školy obecně uznávanou citační normu ČSN ISO 690:2011.¹

Zdroje je potřeba uvést:

- u každé citace (tj. doslovného převzetí formulace jiného autora) je potřeba uvést přesný bibliografický odkaz (včetně čísla stránky) v podobě poznámky pod čarou. To platí pro citace jak primární, tak sekundární literatury;
- u každé parafráze (tj. převzetí cizí myšlenky a jejího samostatného přeformulování) rovněž v poznámce uvést zdroj;
- u každého odkazu na prameny vizuální nebo auditivní (malba, film, rozhlasová hra aj.) je rovněž potřeba uvést příslušný zdroj;
- u fakta nebo teze, která není ničím duševním vlastnictvím, se naopak zdroj **neuvádí** (není např. třeba dokládat, že Praha je hlavním městem ČR).

Formální náležitosti odkazování:

1. **Citáty** se vyznačují uvozovkami (nepíší se kurzivou ani tučně). Dlouhé citáty se zpravidla odsazují zprava i zleva, píší se menším písmem a na začátku i na konci se vynechá řádek (uvozovky se v takovém případě nepíší). Stejně se postupuje i při citování poezie. Kratší citáty z poezie je možné ponechat v textu, v tom případě se oddělují uvozovkami a rozdělení do veršů se naznačí lomítkem, rozdělení do strof dvěma lomítky (např.: „Hrál kdosi na hoboj, a hrál již kolik dní, / hrál vždycky na večer touž píseň mollovou [...] // Hrál dlouze na hoboj, v tmách na pobřeží, v tmách,“; před lomítkem a za ním je mezera); vypuštění části textu se značí třemi tečkami v hranaté závorce.

¹ Firstová, Zdeňka. *Nová citační norma ČSN ISO 690:2011 – Bibliografické citace*, 2020 [online]. [cit. 2020-08-14]. Dostupné z: <www.iso690.zcu.cz>.

2. Nutnou součástí každé odborné práce je **poznámkový aparát**. Zpravidla má formu poznámek pod čarou, které lze v běžných textových editorech snadno vytvořit (Word pro ně nabízí speciální funkci). Poznámky pod čarou většinou obsahují bibliografické údaje k dílům citovaným, parafrázovaným či jinak zmiňovaným v textu a doplnění myšlenek, které nemusí být v hlavním textu (přetěžovaly by jej nebo by jej činily obtížně vnímatelným). Na konci poznámky pod čarou se vždy píše tečka.
3. **Bibliografické údaje v poznámce pod čarou** jsou údaje zkrácené; odvolávají se na bibliografii na konci práce a obsahují jen jméno autora, rok vydání a konkrétní stránku, z níž se na daném místě práce cituje (např.: Hliský 1995, s. 78.).
4. Pokud je pramen **jiné než textové povahy** (film, rozhlasová hra, výtvarné dílo aj.) ve zkráceném bibliografickém údaji se uvádí pouze jméno autora a rok (Forman 1975.).
5. V případě, že autor ve stejném roce vydal více děl, na která je odkazováno, odlišují se jednotlivé roky přidáním malého písmene (např.: Balabán 1998a, s. 24. / Balabán 1998b, s. 56.).

Obdobně se odliší roky i v bibliografickém údaji uvedeném na konci práce, aby bylo zřejmé, k jakému dílu zkrácený odkaz v poznámce pod čarou náleží:

Balabán, Jan. *Boží lano*. Brno: Vetus Via, 1998a. / Balabán, Jan. *Prázdniny: Povídky*. Brno: Host, 1998b.

6. Citujeme-li v poznámce pod čarou opakovaně z téhož díla, není nutné psát údaj vždy znovu. Pokud bylo dílo uvedeno v bezprostředně předcházející poznámce, lze použít slovo „Tamtéž“ a údaj o stránce (oddělený čárkou). Pokud bylo dílo již uvedeno dříve, avšak nikoli v poznámce bezprostředně předcházející, uvede se jméno autora a zkratka „cit. dílo“ a číslo stránky (např.: Čermák, cit. dílo, s. 206.).

Seznam literatury na konci písemné práce

Závěrečný seznam citovaných zdrojů se dělí na prameny (zdroje z nichž čerpáme bezprostřední informace o dané problematice – např. beletristické dílo, film, fotografie) a literaturu (odborné zdroje, které o problematice referují – vědecký článek, monografie aj.). Obě části seznamu jsou **abecedně řazené podle příjmení autorů**, případně podle názvu pramene, pokud je autor neznámý.

Podoba **bibliografických údajů** uvedených na konci písemné práce na VŠKK se řídí následujícími pravidly:

Vzory pro bibliografické údaje pramenů a literatury:

Příjmení, jméno. *Název díla*. Místo: nakladatelství, rok vydání.

(Např.: Hilský, Martin. *Modernisté*. Praha: Torst, 1995.)

Název **celé knihy** (románu, monografie, básnické sbírky, básnické skladby, sborníku apod.) se píše *kurzivou*; název části knihy (studie, článku, jednotlivé básně, kapitoly apod.) se píše obyčejně a dává se do uvozovek. U knih pojatých do bibliografie jako celek se neuvádí počet stran. Názvy **novin a časopisů** se píše *kurzivou*, uvádí se rok, ročník, číslo stránky, na nichž je citovaný článek či studie. (Např.: Samek, Daniel. „Tradiční gaelské básnictví“. *Souvislosti*, 2001, roč. 3–4, č. 5, s. 7–23.)

Pokud jde o **článek ve sborníku**, používá se zkratka „In“ a stejně jako u článku v časopisu se uvádějí stránky, na nichž je citovaná studie či článek. (Např.: Čermák, Jan. „Zápas o světlo: Poznámky k pojetí prostoru v epice Anglosasů“. In *Kultura a místo: Studie z komparatistiky*. Eds. Vladimír Svatoň, Anna Housková. Praha: Univerzita Karlova, 2001, s. 187–207.)

Pokud se jedná o **překlad či sborník**, jméno překladatele či editora se uvádí za názvem díla. (Např.: Keats, John. *Děšť z plané růže*. Přel. Hana Žantovská. Praha: Mladá fronta, 1994.)

Podnázev a místo vydání a vydavatele odděluje dvojtečka s následnou mezerou (např.: Čornej, Petr. *Jan Žižka: Život a doba husitského válečníka*. Praha: Paseka, 2019.); číselný údaj o stránkách typu od–do odděluje pomlčka (–), nikoli spojovník (-), a sice bez mezer! Na konci bibliografického údaje se píše tečka. Místo křestního jména stačí iniciála. Jsou-li **dva nebo tři autoři**, oddělují se jména čárkou (např.: Russ-Mohl, Stephan, Bakičová, Hana. *Žurnalistika: Kompletní průvodce praktickou žurnalistikou*. Praha: Grada, 2005.); je-li **více autorů**, další se vynechají a za poslední jméno se připojí „et al.“. Údaje o městě, nakladateli, vydání (2nd ed.), zkratky (vol., no.) se uvádějí v jazyce dokumentu, podle titulního listu; česky se uvádí pouze zkratka pro stranu „s.“. Je-li **více nakladatelů**, oddělují se středníkem: město a nakladatel, středník, další město a nakladatel (např.: Madrid: Cátedra; Barcelona: Seix Barral). „In“ se užívá u knih (sborníků), nikoli u časopisů. Píšeme bez následné dvojtečky.

Internet je zdroj informací, pro nějž platí stejná pravidla jako pro jiná média. Dílo zveřejněné na internetu je duševním vlastnictvím autora a vztahují se na ně autorská práva i etické zákony. To znamená, že i zde je nutno řádně citovat, odkazovat a uvádět zdroje (včetně data přístupu). Způsob odkazování na internet dle normy ISO:

AKA, 2020 [online]. Asociace komunikačních agentur. [cit. 2004-09-22]. Dostupné z: <<https://aka.cz/>>.

Bibliografie na konci práce musí obsahovat abecední seznam veškeré literatury, která byla při psaní práce použita. Zvlášť se píše seznam literatury primární (prameny) a sekundární (literatura).

Bibliografické údaje musí mít v celé práci jednotnou podobu.

Příklady bibliografických údajů (podle modifikované mezinárodní normy ISO 690):

Monografie:

Curtius, Ernst Robert. *Evropská literatura a latinský středověk*. Přel. Jiří Pelán, Jiří Stromšík, Irena Zachová. Praha: Triáda, 1998.

Příspěvek ve sborníku:

Jakobson, Roman. „Estetická funkce“. In *Poetická funkce*. Ed. Miroslav Červenka. Jinočany: H+H, 1996, s. 20–57.

Článek v časopise:

Fuentes, Carlos. „Prostor a čas Nového světa“. *Světová literatura*, 1992, roč. 37, č. 6, s. 114.

Citace Bible:

V závěrečném seznamu pramenů a literatury se bibliografické údaje Bible udávají bez uvedení autora a údaje musejí korespondovat s daným překladem Bible, ze kterého je citováno (např.: *Bible: Písmo svaté Starého a Nového zákona (včetně deuterokanonických knih): Český ekumenický překlad*. Praha: Česká biblická společnost, 2019.)

Zkrácený odkaz v poznámce pod čarou se však řídí specifickými pravidly. Odkazuje na konkrétní biblickou knihu, její kapitolu a verš (např.: Gn 1, 2. / značí první kapitolu knihy Genesis, druhý verš; popř.: Gn 1, 2–4. / značí první kapitolu knihy Genesis druhý až čtvrtý verš.

Seznam biblických zkratk naleznete například zde: <https://www.evangnet.cz/bcboox.php>²

² *Evagnet: Nezávislý evangelický portál*, 2001–2020 [online]. Občanské sdružení Evagnet. [cit. 2020-08-14]. Dostupné z: <<https://www.evangnet.cz/>>.

Citace archiválií:

U archivních dokumentů je vhodné uváděné údaje konzultovat s archivářem dané sbírky, aby bylo možné dle údajů dokument či rukopis dohledat. Doporučuje se uvádět: Název archivu. Název nebo značka fondu. Inventární číslo. Název nebo stručný popis. Datum a místo vytvoření dokumentu.

Např.: Literární archiv Památníku národního písemnictví. Karel Čapek. In č. 724. Dopis Jaroslava Durycha Karlu Čapkovi. Praha, 1925.

Citace webové stránky:

AKA, 2020 [online]. Asociace komunikačních agentur. [cit. 2020-08-14]. Dostupné z: <<https://aka.cz/>>.

Příspěvek na webových stránkách:

Lukavec, Jan. „Mechanizovaní literáti aneb spisovatelské potýkání se stroji jako bolest i inspirace“. *iLiteratura.cz*. [online]. [cit. 21. 12. 2016]. Dostupné z: <<http://www.iliteratura.cz>>.

Kvalifikační práce:

Při citování diplomových, dizertačních nebo jiných prací uvádíme: Jméno autora. *Název díla*. Typ práce. Místo vytvoření: Název školy, kde byla práce vytvořena, rok. Merenus, Aleš. *Nárys teorie dramatizací literárních děl*. Dizertační práce. Brno: Masarykova univerzita. Filozofická fakulta. Ústav české literatury a knihovnictví, 2012.

Auditivní / vizuální média:

V citaci filmového díla uvádíme: Dominantního autora (režisér díla). *Název díla* [konkrétní typ média]. Země produkce, rok uvedení v zemi produkce.

Forman, Miloš. *Přelet nad kukaččím hnízdem* [film]. USA, 1975.

Vedle filmu, může být typem média také dokumentární film, televizní seriál apod.

V případě děl typu **rozhlasové hry** primárně uvádíme jméno autora hry, dále je možné uvést sekundárního tvůrce např. režiséra, dramaturga.

Fischerová, Daniela. *Velká vteřina* [rozhlasová hra]. Režie Hana Kofránková. Praha: Český rozhlas 3 – Vltava, 2010.

Grafická díla a fotografie:

Uvádí se: Jméno tvůrce. *Název díla* [technika]. Lokace, rok.

Bolf, Josef. *Auto* [akryl na plátně]. Praha: Národní galerie, 2005.

Kratochvíl, Antonín. *Fotoeseje* [černobílé fotografie]. Praha: Dům u Kamenného zvonu, 2020.

Ústní sdělení:

V případě citování ústního sdělení se uvádí: Jméno respondenta, jeho profese nebo charakteristika [forma sdělení]. Místo a datum rozhovoru.

Kubec, Daniel, vyučující na Vysoké škole kreativní komunikace [ústní sdělení]. Praha 15. 4. 2021.

Vlasák, Petr, kreativní ředitel ComtechCAN [rozhovor]. Praha 3. 6. 2020.